

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГІРНИЧИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра аерології та охорони праці

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ «ВИВЧЕННЯ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ «ПРО
ОХОРОНУ ПРАЦІ» І «ПРО ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ
СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ НА ВИРО-
БНИЦТВІ ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ, ЯКІ СПРИЧИНИЛИ
ВТРАТУ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ» З ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ»

Дніпропетровськ
2007

**Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ «ВИВЧЕННЯ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ «ПРО
ОХОРОНУ ПРАЦІ» І «ПРО ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ
СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ НА ВИРО-
БНИЦТВІ ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ, ЯКІ СПРИЧИНИЛИ
ВТРАТУ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ» З ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ»**

для студентів усіх спеціальностей та форм навчання

Дніпропетровськ
НГУ
2007

Методичні вказівки до самостійної роботи «Вивчення законів України «Про охорону праці» і «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» з дисципліни «Охорона праці» (для студентів усіх спеціальностей та форм навчання) /Упоряд.: Ю.Р. Іконніков, С.І. Чеберячко, І.А. Шайхлісламова – Д.: Національний гірничий університет, 2008. – 30 с.

Упорядники:

Ю.Р. Іконніков канд. техн. наук, доц. (розділи   )
С.І. Чеберячко, канд. техн. наук, доц. (розділи   ),
І.А. Шайхлісламова, , канд. техн. наук, асист. (розділи   ),

Затверджено методичною комісією з напрямку «Гірництво» (протокол №   від 07 р.) за поданням кафедри АОП (протокол №   від   07 р.).

Подано методичні вказівки з виконання практичних занять з дисципліни «Основи охорони праці». Наведено основні відомості про Закони України «Про охорону праці» та «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», перелік контрольних питань та задач. Призначені для студентів усіх спеціальностей та форм навчання університету.

Відповідальний за випуск завідувач кафедри аерології та охорони праці д-р. техн. наук, проф. В.І. Голінько.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ЗАНЯТТЯ

Мета заняття – набути практичних навиків у щодо реалізації конституційного права працівників на охорону життя, здоров'я та належні безпечні і здорові умови праці.

В результаті заняття студент повинен *знати*:

- політику держави у сфері охорони праці;
- гарантії права на охорону праці;
- організацію служби охорони праці;
- основні принципи державного та громадського контролю за охороною праці;
- обов'язки фонду соціального страхування від нещасних випадків
- відшкодування шкоди, заподіяної застрахованому ушкодженням його здоров'я.

В результаті заняття студент повинен *уміти*:

- відстоювати свої права при виконанні трудових зобов'язань;
- розв'язувати завдання із забезпечення на робочому місці безпечних умов праці, які гарантовані законодавством України
- розраховувати розміри компенсацій за відшкодування шкоди.

2. Загальні положення закону України «Про охорону праці»

Верховна Рада України 14 жовтня 1992 року прийняла Закон України „Про охорону праці”. Цей Закон визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян про охорону їх життя і здоров'я в процесі трудової діяльності, регулює за участю відповідних державних органів відносини між власником підприємства, установи і організації або уповноваженим ним органом і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні. Він складається з дев'яти розділів і сорока чотирьох статей. В законі розглянуті питання забезпечення гарантій прав на охорону праці, організації і стимулювання охорони праці, описуються основні нормативно-правові акти, які обов'язкові для виконання, розкривається сутність державного та громадського управління охороною праці, вказується види відповідальності за порушення законодавства з охорони праці та інше.

В законі України „Про охорону праці” розглянуті питання пов'язані з організацією охорони праці на підприємстві, що зобов'язує роботодавця створити на кожному робочому місці умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог щодо прав працівників у газузі охорони праці.

Права на безпечну працю забезпечуються тим, що держава закріплює за собою функції управління охороною праці. Держава гарантує відповідні права працівників на безпечну працю та встановлює обов'язки роботодавців на забезпечення відповідних умов праці найманих працівників.

Структура прав працівників і обов'язків роботодавців, що забезпечують гарантію громадян на охорону праці, зображена на рис. 1.

Найважливіші надбання закону „Про охорону праці”

Закріплення за державою функції управління охороною праці	У колишньому Радянському Союзі ця функція була покладена на профспілки. Українська держава виступає гарантом створення безпечних та нешкідливих умов праці на підприємствах усіх форм власності
Встановлення норм прямої дії щодо порядку організації охорони праці безпосередньо на підприємстві, в установі, організації	Чітко визначено функцій, обов'язків, прав, відповідальності роботодавця та працівників, визначених законом основоположних складових частин системи управління охороною праці
Підтвердження вагомого статусу служб охорони праці	Підтверджено необхідність створення служб охорони праці в усіх органах державного управління, включаючи місцеві державні адміністрації
Визначення вагомого місця та ролі колективного договору	Забезпечує вирішення завдань охорони праці, прав і соціальних гарантій працівників
Встановлення порядку створення в Україні нормативно-правової бази	Висвітлюються питання безпеки, гігієни праці та виробничого середовища з урахуванням ринкових перетворень та забезпечення єдиних державних нормативів з охорони праці на рівні, не нижчому ід міжнародних стандартів
Визначення курсу на забезпечення якісного навчання	Впровадження в усіх навчальних закладах системи освіти вивчення основ охорони праці

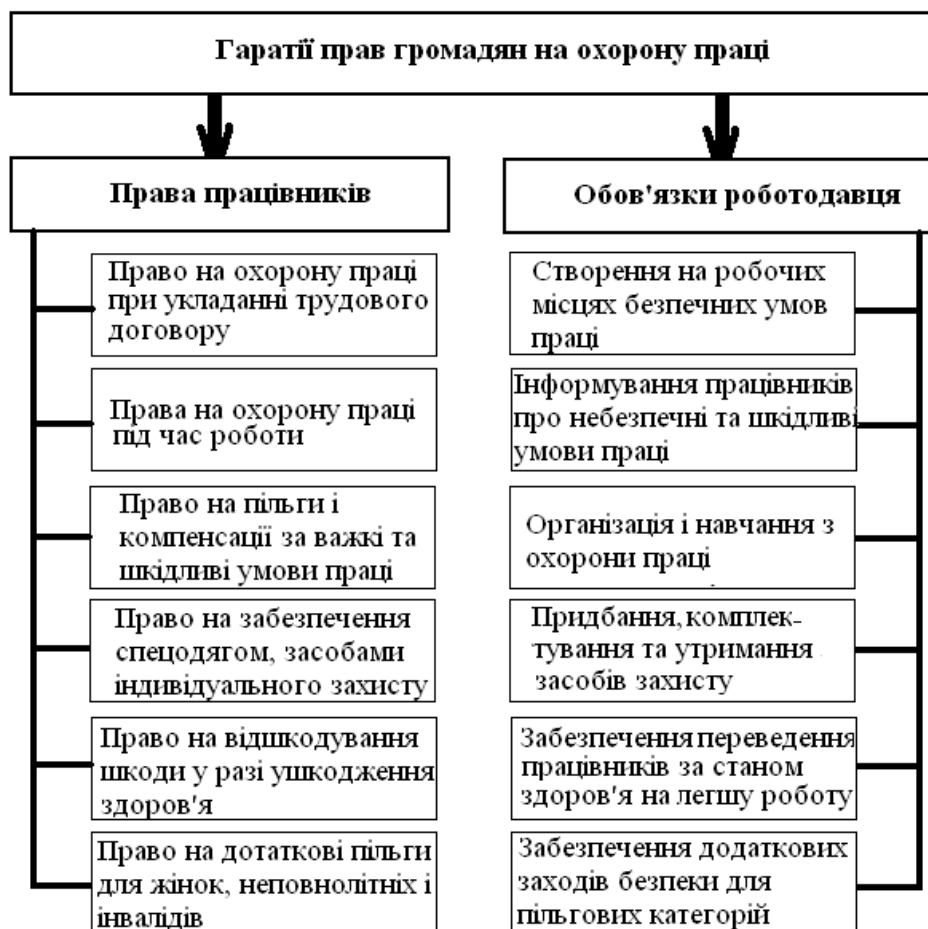

Рис. 1. Забезпечення гарантій на охорону праці

2.1. Основні права на охорону праці

Під час укладання трудового договору роботодавець **повинен** проінформувати працівника *під розписку* про умови праці та про наявність на його робочому місці небезпечних і шкідливих виробничих факторів, можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про права працівника на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства і колективного договору.

Працівник **має право** відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують, або для виробничого середовища чи довкілля. Він **зобов'язаний** негайно повідомити про це безпосередньому керівникові або роботодавцеві. Факт наявності такої ситуації за необхідності підтверджується спеціалістами з охорони праці підприємства за участю представника профспілки, членом якої він є, або уповноваженої працівниками особи з питань охорони праці (якщо професійна спілка на підприємстві не створювалася), а також страхового експерта з охорони праці.

Працівник **має право** розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо роботодавець не виконує законодавства про охорону праці, не дотримується умов колективного договору з цих питань. У цьому разі працівникові виплачується вихідна допомога в розмірі, передбаченому колективним договором, але не менше ніж тримісячний заробіток.

Працівники, зайняті на роботах з **важкими та шкідливими умовами праці**, безоплатно *забезпечуються* лікувально-профілактичним харчуванням, молоком або рівноцінними харчовими продуктами, газованою солоною водою, мають право на оплачувані перерви санітарно-оздоровчого призначення, скорочення тривалості робочого часу, додаткову оплачувану відпустку, пільгову пенсію, оплату праці у підвищеному розмірі та інші пільги і компенсації, що надаються в порядку, визначеному законодавством.

Відшкодування шкоди, заподіяної працівникові внаслідок ушкодження його здоров'я або в разі смерті працівника, здійснюється Фондом соціального страхування від нещасних випадків відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності".

Роботодавець може за рахунок власних коштів здійснювати потерпілим та членам їх сімей додаткові виплати відповідно до колективного чи трудового договору.

Забороняється застосування праці жінок на важких роботах і на роботах зі шкідливими або небезпечними умовами праці, напідземних роботах, крім деяких підземних робіт (нефізичних робіт або робіт, пов'язаних із санітарним та побутовим обслуговуванням), а також залучення жінок до піднімання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми, відповідно до переліку важких робіт і робіт зі шкідливими і небезпечними умовами праці, граничних норм піднімання і переміщення важких речей, що затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі охорони здоров'я. Праця вагітних жінок і жінок, які мають неповнолітню дитину, регулюється законодавством.

Не допускається залучення неповнолітніх до праці на важких роботах і на роботах зі шкідливими або небезпечними умовами праці, на підземних роботах, до нічних, надурочних робіт та робіт у вихідні дні, а також до піднімання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми, відповідно до переліку важких робіт і робіт зі шкідливими і небезпечними умовами праці, граничних норм підймання і переміщення важких речей, що затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі охорони здоров'я. Неповнолітні приймаються на роботу лише після попереднього медичного огляду.

2.2. Організація охорони праці

Рис. 2. Забезпечення організації охорони праці на підприємстві

Служба охорони праці підкоряється безпосередньо керівникові підприємства і прирівнюється до основних виробничо-технічних служб. Фахівці з ОП мають право: видавати керівникам підрозділів обов'язкові для виконання приписання по усуненню недоліків; одержувати від них документацію і пояснення з питань ОП; вимагати відсторонення від роботи осіб, що не пройшли медогляд, навчання, інструктаж, перевірку знань; припиняти роботу виробництв або окремих агрегатів у випадках порушень, що створюють загрозу життю або здоров'ю працюючих, вживати заходів до вилучення інструментів, устаткування й пристосувань при невідповідності їхнім вимогам техніки безпеки; направляти власникові приписання про залучення до відповідальності працівників. Приписання фахівця з ОП може скасувати тільки керівник підприємства.

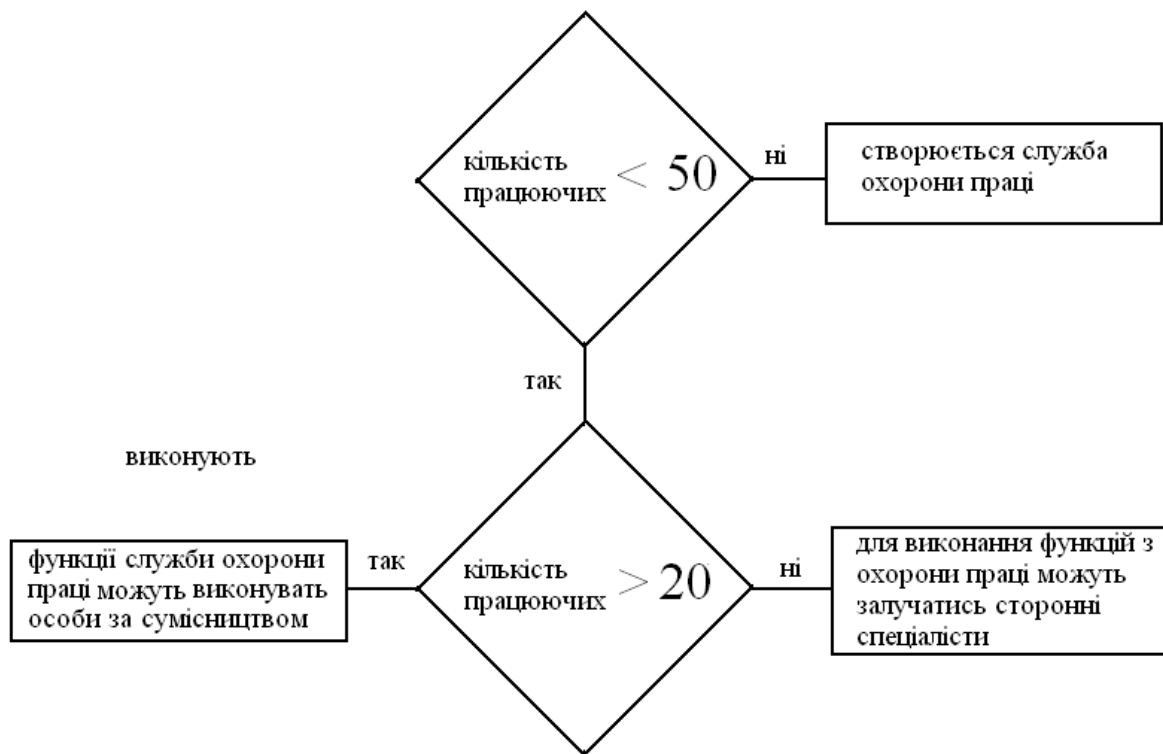

Рис. 3. Умови створення служби охорони праці

2.3. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій

Закон „Про охорону праці" (стаття 17) передбачає, що роботодавець зобов'язаний за свої кошти організувати проведення попереднього (під час прийняття на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників:

- зайнятих на важких роботах;
- зайнятих на роботах зі шкідливими чи небезпечними умовами праці;
- зайнятих на роботах, де є потреба у професійному доборі.

Обов'язковий медичний огляду щорічно повинні проходити особи віком до 21 року. За результатами періодичних медичних оглядів у разі потреби роботодавець повинен забезпечити проведення відповідних оздоровчих заходів. Роботодавець зобов'язаний відсторонити від роботи без збереження заробітної плати працівника, який ухиляється від проходження обов'язкового медичного огляду.

Роботодавець зобов'язаний забезпечити за свій рахунок позачерговий медичний огляд працівників:

- за заявою працівника, якщо він вважає, що погіршення стану його здоров'я пов'язане з умовами праці;
- за своєю ініціативою, якщо стан здоров'я працівника не дозволяє йому виконувати свої трудові обов'язки.

3. ЗАВДАННЯ

Студенту необхідно ознайомитися з законом України «Про охорону праці» і виконати самостійне завдання яке складається з трьох частин.

1. розгадати кросворд (апостроф «'» - окрема клітинка у слові);
2. виконати тестове завдання;
3. вирішити задачу.

Свій варіант (номер кросворду, тесту і задачі) необхідно вибрати із табл. 1.1 за номером відповідно списку групи.

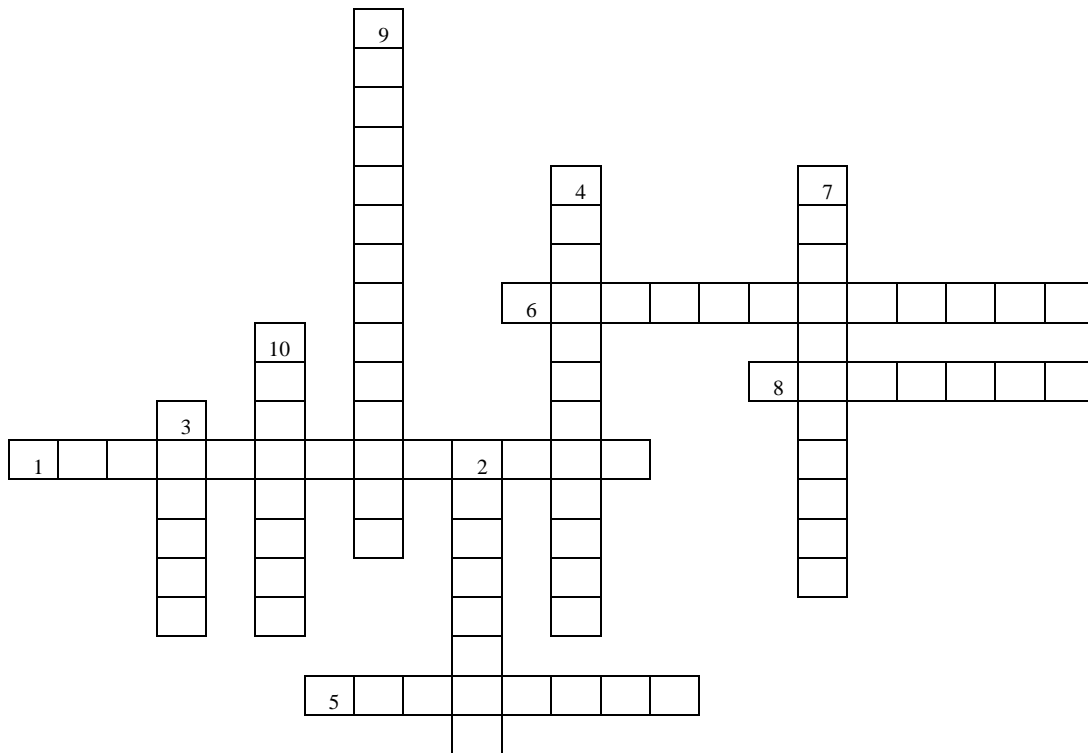
Таблиця 1.1.

Варіант	За коном України «Про охорону праці»			За коном України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності»		
	кросворд	тест	задача	кросворд	тест	задача
1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5
6	1	5	2	1	5	2
7	2	4	5	2	4	5
8	3	3	1	3	3	1
9	4	2	3	4	2	3
10	5	1	4	5	1	4

3.1. КРОСВОРДИ

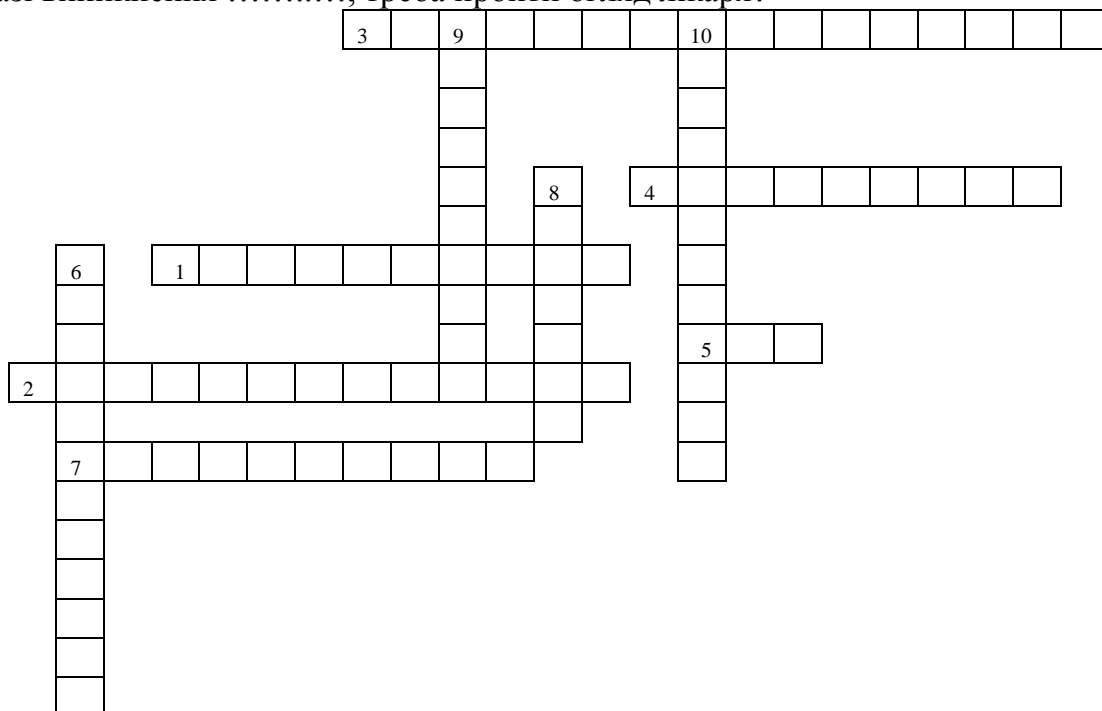
Кросворд №1

1. Яким вимогам повинні відповідати умови праці на робочому місці, безпека технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва і т. д.
2. Який заробіток зберігається за працівником за період простою з причин передбачених частиною 2 ст. 6.
3. Яким продуктом харчування забезпечуються працівники, зайняті на роботах з важкими та шкідливими умовами праці.
4. Відповідно до якого договору роботодавець може за рахунок власних коштів здійснювати потерпілим та членам сімей додаткові виплати.
5. Праця яких жінок регулюється законодавством.
6. Хто приймається на працю тільки після попереднього медичного огляду.
7. Кому безпосередньо підпорядковується служба охорони праці.
8. Чиє рішення має рекомендаційний характер.
9. Ким здійснюється державне управління охороною праці.
10. У якому порядку може бути оскаржене рішення посадової особи органу державного нагляду за охороною праці.

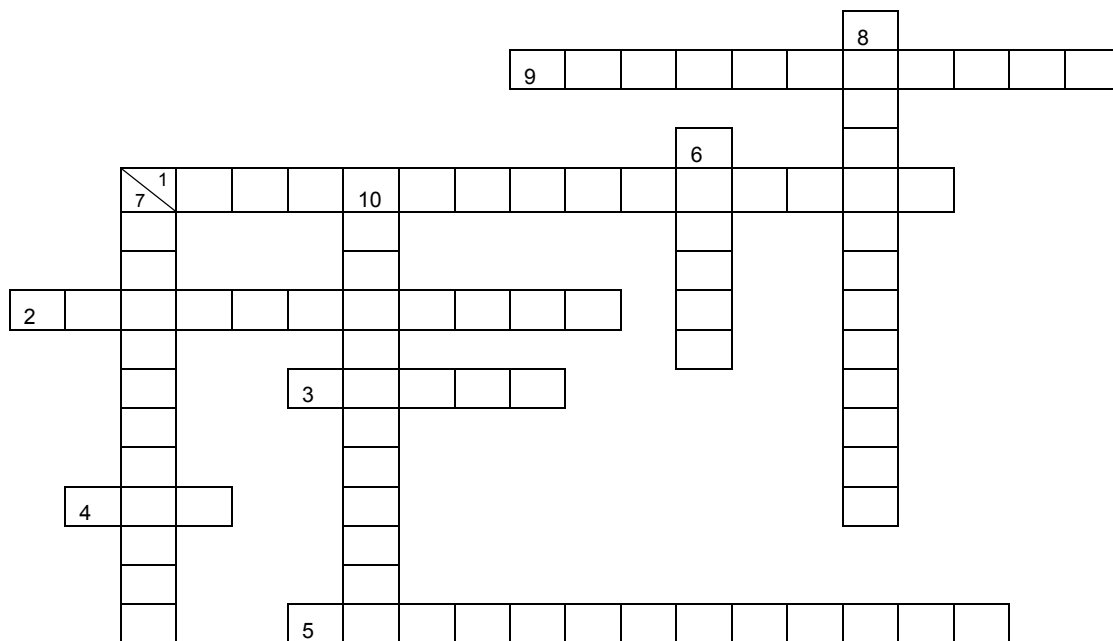
Кросворд №2

1. Особа, з якою стався нещасний випадок?
2. Що треба проводити при втраті працездатності?
3. Стан робітника при якому він не може виконувати свої трудові обов'язки?
4. У разі чого виникають нещасні випадки?
5. Що складається при розслідуванні нещасного випадку?
6. Хто повинен організувати розслідування та вести облік нещасних випадків?
7. Що треба зробити на місці нещасного випадку?
8. Що треба з'ясувати при аваріях, нещасних випадках та профзахворюваннях?
9. Організація, яка захищає інтереси працівників?
10. У разі виникнення ....., треба пройти огляд лікаря?

Кросворд №3

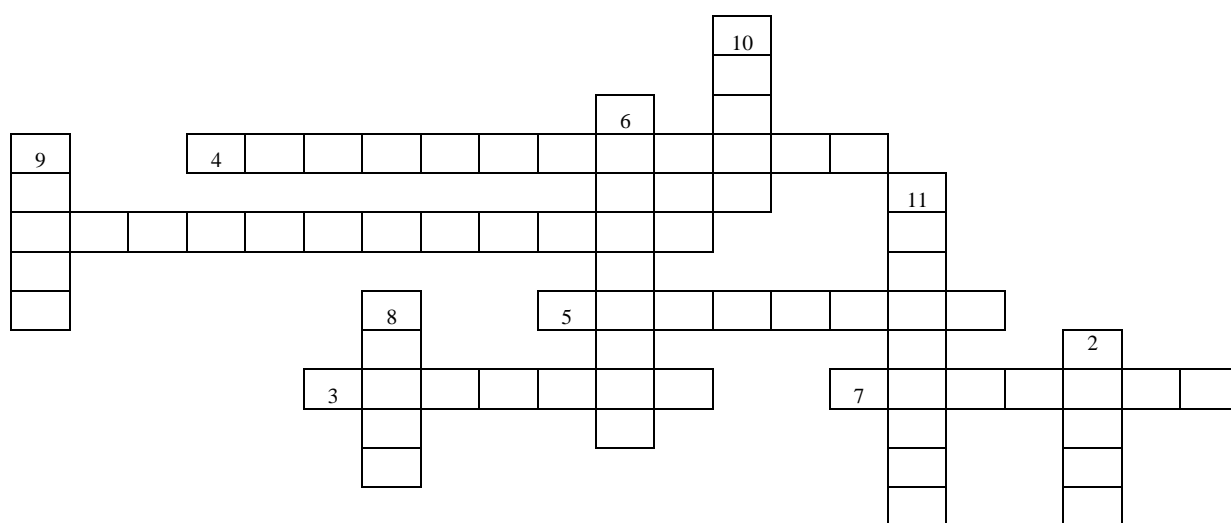
1. Який характер мають рішення комісії.
2. Один із принципів державної політики в області охорони праці використання ..... методів керування, участь у фінансуванні методів, залучення добровільних внесень.
3. До чого залучаються фізичні і юридичні особи за порушення законодавства про охорону праці, невиконання розпоряджень органів Держнагляду.
4. Невиплата штрафу юридичними і фізичними особами, які використовують найману працю тягне за собою нарахування на суму штрафу пені в розмірі ... % за кожний день прострочення.
5. Застосування роботи жінок на важких роботах, шкідливих, підземних і т.д. ....
6. На протязі якого строку рішення про стягнення штрафу може бути спростовано.
7. Кому підкоряється служба охорони праці.
8. До якої відповідальності залучається працівник, що ухиляється від проходження обов'язкового медичного огляду.
9. У якому договорі сторони вказують забезпечення соціальних гарантії працівника в сфері охорони праці.
10. Один з органів державного керування охороною праці.

Кросворд №4

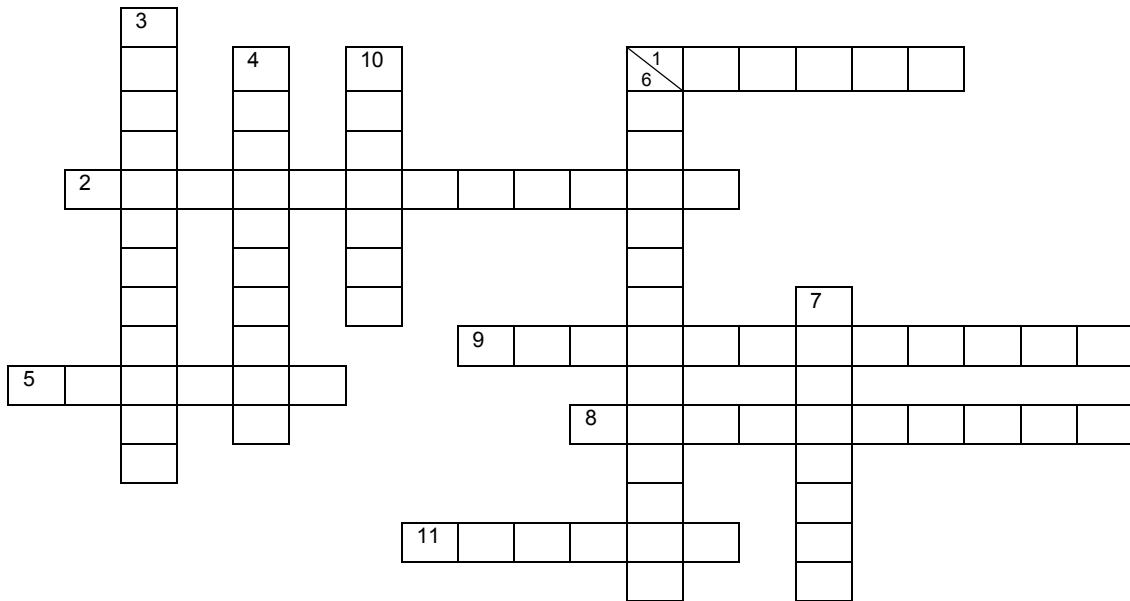
1. Власник підприємства, установи або організації.
2. У якому документі визначається вік, з якого допускається прийняття на роботу.
3. На чому базується державна політика в галузі охорони праці?
4. Орган державного управління охороною праці.

5. Максимальна кількість осіб на підприємстві, коли для виконання функцій служби охорони праці можуть залучатися сторонні спеціалісти.
6. Особа, яка працює на підприємстві та виконує обов'язки згідно з трудовим договором.
7. За чий рахунок здійснюється пенсійне забезпечення посадових осіб органів державного нагляду?
8. Документ, що належить до нормативно-правових актів в галузі охорони праці
9. Покарання за порушення законодавства про охорону праці.
10. Максимальний розмір штрафу у відсотках від місячного фонду заробітної плати.
11. Максимальна кількість працюючих, на підприємстві, коли функції служби охорони праці можуть виконувати в порядку сумісництва особи, які мають відповідну підготовку.

Кросворд №5

1. На що мають право працівники, зайняті на роботах з важкими умовами праці?
2. Юридична особа, що надає безпечне місце роботи.
3. Результат довгої роботи на шкідливому для здоров'я виробництві.
4. На що мають право працівники під час розслідування нещасного випадку?
5. Кошти які є результатом при одержанні каліцтв, і внаслідок інвалідності.
6. За працівником який втратив .....у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням, зберігається місце роботи (посада) і середня заробітна плата.
7. Найвища цінність, встановлена законом України.
8. Що повинні проходити працівники під час прийняття на роботу?
9. Дане положення встановлює медкомісія при одержанні працівником ушкоджень.
10. Діловий папір, що полягає між двома сторонами, який відображає їх зобов'язання.
11. Наслідок отриманих на виробництві численних травм, які спричинили за собою летальний результат.

3.2. ТЕСТИ

Тест № 1

1. Працівнику ..... робота, яка за медичним висновком протипоказана йому за станом здоров'я.
2. До органів державного управління охороною праці належать:
  - а) Кабінет Міністрів України;
  - б) спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з нагляду за охороною праці;
  - в) міністерства та інші центральні органи виконавчої влади;
  - г) адміністрація Президента України;
  - д) Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування.
3. Державна політика в галузі охорони праці будується на принципах пріоритету життя і здоров'я працівників, повної відповідальності роботодавця за створення належних безпечних і здорових умов:
  - а) вірно
  - б) не вірно.
4. Працівник має право ..... від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують, або для виробничого середовища чи довкілля.
5. Умови трудового договору можуть містити положення, що суперечать законам та іншим нормативно-правовим актам, в форс-мажорних умовах:
  - а) вірно
  - б) не вірно.

Тест № 2

1. Кабінет Міністрів України має такі компетенції в галузі охорони праці:
  - а) забезпечує реалізацію державної політики в галузі охорони праці;

б) подає на затвердження Верховною Радою України загальнодержавну програму поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища;

в) спрямовує і координує діяльність міністерств, інших центральних органів виконавчої влади щодо створення безпечних і здорових умов праці та нагляду за охороною праці;

г) встановлює єдину державну статистичну звітність з питань охорони праці.

д) здійснює нормо творчу діяльність, розробляє та затверджує правила, норми, положення, інструкції та інші нормативно-правові акти з охорони праці або зміни до них.

2. Працівник має право ..... трудовий договір за власним бажанням, якщо роботодавець не виконує законодавства про охорону праці, не дотримується умов колективного договору з цих питань.

3. Працівник не має права розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо роботодавець не виконує законодавства про охорону праці:

а) вірно

б) не вірно.

4. Працівника, який за станом здоров'я відповідно ..... потребує надання легшої роботи, роботодавець повинен перевести за згодою працівника на таку роботу на термін, зазначений у медичному висновку, і у разі потреби встановити скорочений робочий день та організувати проведення навчання працівника з набуття іншої професії відповідно до законодавства.

5. Роботодавець зобов'язаний забезпечити за свій рахунок засоби індивідуального захисту працівникам:

а) вірно

б) не вірно

Тест № 3

1. Робітник який ухиляється від проходження медичного огляду може бути притягнутий до адміністративної відповідальності:

а) вірно

б) не вірно.

2. Повноваження органів місцевого самоврядування в галузі охорони праці:

а) затверджують цільові регіональні програми поліпшення стану безпеки, умов праці та виробничого середовища, а також заходи з охорони праці у складі програм соціально-економічного і культурного розвитку регіонів;

б) приймають рішення щодо створення комунальних аварійно-рятувальних служб для обслуговування відповідних територій та об'єктів комунальної власності;

в) здійснюють відомчий контроль за станом охорони праці на підприємствах галузі.

3. Працівники під час прийняття на роботу і в процесі роботи повинні ..... за рахунок роботодавця ....., навчання з питань охорони праці, з надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки у разі виникнення аварії.

4. За порушення закону про охорону праці роботодавець підлягає дисциплінарній матеріальній господарчій відповідальності:

- а) вірно
- б) не вірно

5. Працівник зобов'язаний:

- дбати ....., а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства;
- знати і виконувати вимоги ....., правила поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;
- проходити у встановленому законодавством порядку .....

Тест №4

1. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з нагляду за охороною праці:

- а) здійснює комплексне управління охороною праці на державному рівні, реалізує державну політику в цій галузі та здійснює контроль за виконанням функцій державного управління охороною праці міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування;
- б) забезпечує виконання необхідних профілактичних заходів відповідно до обставин, що змінюються;
- в) розробляє за участю міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Фонду соціального страхування від нещасних випадків, всеукраїнських об'єднань роботодавців та профспілок загальнодержавну програму поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і контролює її виконання;
- г) здійснює нормотворчу діяльність, розробляє та затверджує правила, норми, положення, інструкції та інші нормативно-правові акти з охорони праці або зміни до них;
- д) координує роботу міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, інших суб'єктів підприємницької діяльності в галузі безпеки, гігієни праці та виробничого середовища.

2. Спеціаліст служби охорони праці має право видавати приписи щодо усунення наявних недоліків керівником структурних підрозділів:

- а) вірно
- б) не вірно.

3. Для підприємств, незалежно від форм власності, або фізичних осіб, які використовують найману працю, витрати на охорону праці становлять не менше ..... відсотка від суми реалізованої продукції.

4. Роботодавець повинен організувати розслідування та вести облік нещасних випадків, профзахворювань і аварій відповідно до положення затвердженого Кабміном:

- а) вірно
- б) не вірно.

5. Роботодавець зобов'язаний створити на робочому місці в кожному структурному підрозділі ....., а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

Тест №5

1. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади:

- а) забезпечують виконання законів та реалізацію державної політики в галузі охорони праці;
- б) розробляють і реалізують галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища за участю профспілок;
- в) здійснюють методичне керівництво діяльністю підприємств галузі з охорони праці;
- г) укладають з відповідними галузевими профспілками угоди з питань поліпшення умов і безпеки праці;
- д) проводять єдину науково-технічну політику в галузі охорони праці;
- е) беруть участь в опрацюванні та перегляді нормативно-правових актів з охорони праці;

2. Працівники, які зайняті на роботах з важкими та шкідливими умовами праці, ... забезпечуються лікувально-профілактичним харчуванням, молоком або рівноцінними харчовими продуктами, газованою соляною водою, ... на оплачувані перерви санітарно-оздоровчого призначення, скорочення тривалості робочого часу, додаткову оплачувану відпустку, пільгову пенсію, оплату праці у підвищеному розмірі та інші пільги і компенсації, що надаються в порядку, визначеному законодавством.

3. У разі виявлення у працівників у тому числі і у посадових осіб незадовільних знань з питань охорони праці, вони не допускаються до роботи:

- а) вірно
- б) не вірно.

4. Забороняється застосування праці жінок ....., на підземних роботах, крім деяких підземних робіт (нефізичних робіт або робіт, пов'язаних з санітарним та побутовим обслуговуванням), а також залучення жінок до підймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми, відповідно до переліку важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, граничних норм підймання і переміщення важких речей, що затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі охорони здоров'я.

5. Рішення про стягнення штрафу за порушення положень з закону про охорону праці може бути оскаржено в місячний строк:

- а) вірно
- б) не вірно.

3.3. ЗАДАЧІ

Задача 3.1. Перевіркою правової інспекції праці було виявлено, що в цеху №4 жінки залучались до роботи в шкідливих умовах праці, не ведеться облік неповнолітніх працівників, інвалідів без їх згоди залучають до надурочних робіт, замість спеціального одягу трьом працівникам видали компенсацію. Представники адміністрації цеху відповіли представникам правової інспекції, що з їх боку порушень немає. Зробіть аналіз і при виявленні порушень пошліться на закон. Вкажіть, що саме порушено?

Задача 3.2. Водій автомобіля ПП „Либідь” Величко М.Л. відмовився виїжджати в рейс, мотивуючи своє рішення тим, що система гальм несправна, тормозний шлях автомобіля не відповідає регламентованому. Власник ПП „Либідь” Крутий О.Г. заявив, що він сам вирішує справний автомобіль, чи ні та за відмову виконання роботи позбавив Величко М.Л. заробітної плати за день. Дайте правову оцінку діям Крутого О.Г.

Задача 3.3. Оператора Крикуна П.М. було переведено на іншу роботу у зв'язку з простоем на два місяці на тому ж підприємстві. Крикун П.М. відмовився від нової роботи і зауважив, що йому запропонували роботу яку він не може виконувати за станом здоров'я, та що на такий строк адміністрація немає права переводити. За відмову від виконання нової роботи Крикуну П.М. була оголошена догана.

Чи правомочні дії адміністрації? Свою відповідь підтвердить посиланнями на необхідні статті Закону „Про охорону праці” та КЗпП України.

Задача 3.4. Середньомісячна заробітна плата смертельно травмованого працівника становило 2432 грн. Визначити мінімальний розмір одноразової допомоги родині загиблі в складі: дружина - не працює, двоє дітей віком 8 й 17 років.

Задача 3.5. Вантажники ПП „Хімік” вимагали від роботодавця забезпечення їх спеціальним одягом та засобами захисту очей і органів дихання, так як вони виконували роботи зі шкідливими речовинами. Власник відмовився виконати вимоги вантажників і зауважив, що на приватне підприємство не розповсюджується законодавство з охорони праці.

Чи правомочні дії власника ПП „Хімік”? Свою відповідь підтвердить посиланнями на необхідні статті Закону „Про охорону праці”.

Задача 3.6. Через захаращеність виробничого приміщення директору хлібозаводу Мамлюку Г.А. державною санітарною інспекцією 11 січня 2008 року був нарахований штраф у розмірі 70 грн. Директор заводу штраф не сплатив та 20 лютого 2008 року звернувся до районного суду зі скаргою, де зазначив, що стягнення незаконне, оскільки розмір штрафу завищено, так як його середньомісячна заробітна плата складає 1820 грн.

Яке рішення винесе районний суд? Свою думку обґрунтуйте посиланнями на Закон „Про охорону праці”.

4. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ НА ВИРОБНИЦТВІ ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ, ЯКІ СПРИЧИНИЛИ ВТРАТУ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ»

До основних принципів страхування від нещасного випадку відносять повне відшкодування шкоди страховиком, обов'язковість страхування від нещасного випадку та сплати страхувальником страхових внесків надання державних гарантій, економічна заінтересованість суб'єктів страхування в поліпшенні умов і безпеки праці.

Страхування від нещасного випадку здійснює Фонд соціального страхування від нещасних випадків.

Обов'язковому страхуванню від нещасного випадку підлягають:

- 1) особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту);
- 2) учні та студенти навчальних закладів, клінічні ординатори, аспіранти, докторанти, залучені до будь-яких робіт під час, перед або після занять; під час занять, коли вони набувають професійних навичок; у період проходження виробничої практики (стажування), виконання робіт на підприємствах;
- 3) особи, які утримуються у виправних, лікувально-трудовах, виховно-трудовах закладах та залучаються до трудової діяльності на виробництві цих установ або на інших підприємствах за спеціальними договорами.

У разі настання нещасного випадку на виробництві Фонд соціального страхування зобов'язаний у встановленому законодавством порядку в повному обсязі відшкодувати шкоду, заподіяну працівникові, організувати лікування потерпілого у власних спеціалізованих лікувально-профілактичних закладах, забезпечувати необхідними лікарськими засобами, протезами та ін. У разі смерті працівника організувати його поховання або відшкодувати вартість пов'язаних з цим ритуальних послуг відповідно до місцевих умов.

Особливу увагу необхідно звернути на страхові виплати, оскільки їх знання дозволить отримати необхідні грошові суми для лікування або відшкодування моральної шкоди.

Сума щомісячної страхової виплати складає один середньомісячний заробіток, що потерпілий мав до ушкодження здоров'я. У разі стійкої втрати професійної працездатності, встановленої МСЕК, Фонд випадків проводить одноразову страхову виплату потерпілому, сума якої визначається із розрахунку середньомісячного заробітку потерпілого за кожний відсоток втрати потерпілим професійної працездатності, але не вище **чотирикратного розміру** граничної суми заробітної плати (доходу), з якої справляються внески до Фонду.

Допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю виплачується в розмірі 100 відсотків середнього заробітку (оподаткованого доходу). При цьому перші п'ять днів тимчасової непрацездатності оплачуються власником або уповноваженим ним органом за рахунок коштів підприємства, установи, організації.

У разі смерті потерпілого внаслідок нещасного випадку або професійного захворювання розмір одноразової допомоги його сім'ї повинен бути не меншим за п'ятирічну заробітну плату потерпілого і, крім того, не меншим за одноріч-

ний заробіток потерпілого на кожну особу, яка перебувала на його утриманні, а також на його дитину, яка народилася протягом не більш як десятимісячного строку після смерті потерпілого.

Діяльність Фонду

Профілактика нещасних випадків та профзахворювань	Медична, соціальна та професійна реабілітація	Відшкодування шкоди потерпілим на виробництві (членам їх сімей)
Сприяння у створенні умов для раннього діагностування профзахворювань	Сприяння у створенні умов для своєчасного надання кваліфікованої першої невідкладної допомоги потерпілому	Допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю
Сприяння у створенні системи управління охороною праці на підприємстві	Організація ефективного лікування потерпілих	Одноразова допомога в разі стійкої втрати працездатності
Пропаганда безпечних умов праці, поширення позитивного досвіду	Забезпечення необхідними лікарськими засобами, протезами, ортопедичними виробами, окулярами, слуховими апаратами, спеціальними засобами пересування, зубопротезування	Одноразова допомога в разі смерті застрахованого
Удосконалення системи навчання з питань охорони праці, навчання фахівців з охорони праці	Організація медичної та соціальної реабілітації потерпілих	Щомісячні страхові виплати
Фінансова допомога підприємствам у вирішенні питань охорони праці	Навчання та перекваліфікація потерпілих	Пенсія у разі інвалідності
Аналіз причин нещасних випадків на виробництві та профзахворювань	Організація робочих місць для інвалідів	Пенсія у зв'язку з втратою годувальника
Експертна оцінка на відповідність вимогам безпеки об'єктів, машин, механізмів, обладнання і приладів		Грошова сума за моральну шкоду
Консультації страхувальників та застрахованих		Оплата за спеціальний догляд, постійний сторонній догляд та за побутове обслуговування потерпілого
Проведення наукових досліджень з питань охорони праці		

Право на одержання щомісячних страхових виплат мають непрацездатні особи, які перебували на утриманні померлого або мали на день його смерті право на одержання від нього утримання, а також дитина померлого, яка народилася протягом не більш як десятимісячного строку після його смерті.

Такими непрацездатними особами є:

1) діти, які не досягли 16 років; діти з 16 до 18 років, які не працюють, або старші за цей вік, але через вади фізичного або розумового розвитку самі не спроможні заробляти; діти, які є учнями, студентами (курсантами, слухачами, стажистами) денної форми навчання - до закінчення навчання, але не більш як до досягнення ними 23 років;

2) жінки, які досягли 55 років, і чоловіки, які досягли 60 років, якщо вони не працюють;

3) інваліди - члени сім'ї потерпілого на час інвалідності;

4) неповнолітні діти, на утримання яких померлий виплачував або був зобов'язаний виплачувати аліменти;

5) непрацездатні особи, які не перебували на утриманні померлого, але мають на це право.

У разі ушкодження здоров'я в період виробничого навчання (практики) сума страхової виплати визначається за діючою на підприємстві ставкою (окладом) тієї професії (спеціальності), якій навчався потерпілий, але не нижче найменшого розряду тарифної сітки відповідної професії.

Якщо у період навчання (практики) потерпілий одержував заробіток, сума страхової виплати визначається, за його згодою, із середньомісячного заробітку за цей період. За бажанням потерпілого сума страхової виплати може бути визначена із середньомісячного заробітку до початку виробничого навчання (практики).

4.1. КРОСВОРДИ

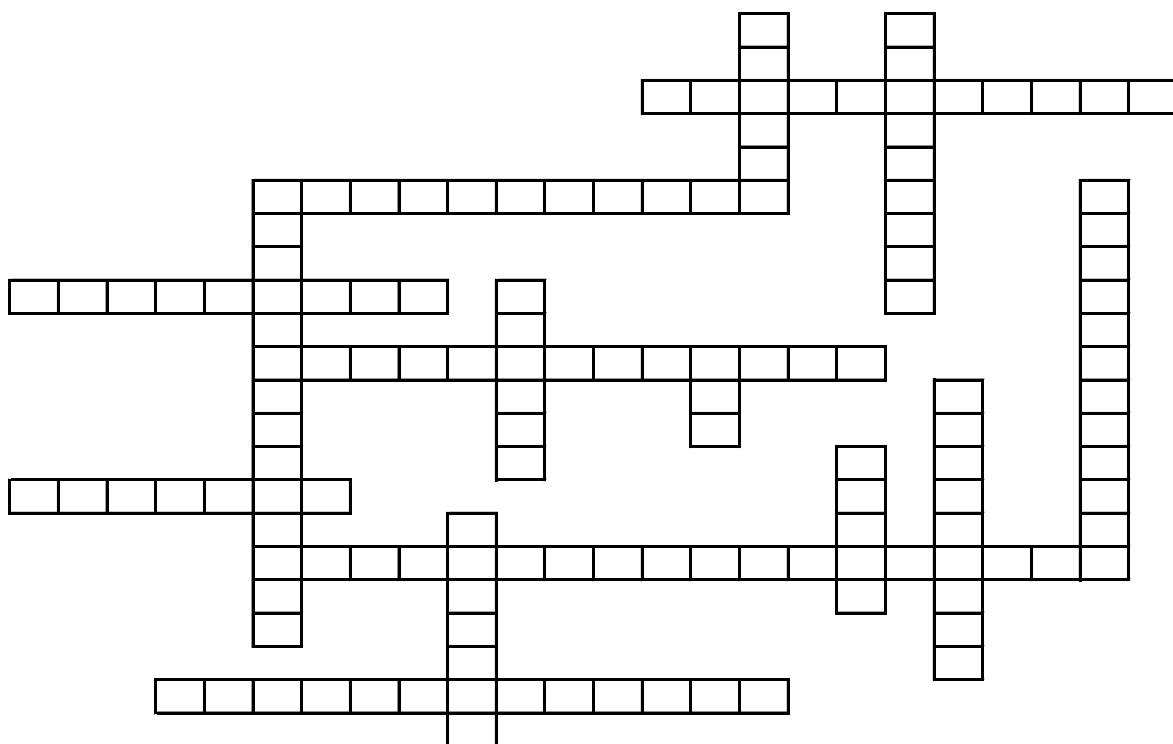
Кросворд №1

Горизонталь:

1. На цей строк створюється правління Фонду соціального страхування.
2. Громадянин, для якого страхування від нещасного випадку є добровільним.
3. Документ, який засвідчує факт реєстрації страхувальника.
4. Фізична особа, на користь якої здійснюється страхування.
5. Особа, яка підлягає обов'язковому страхуванню від нещасного випадку.
6. Особа, що добровільно за письмовою заявою може застрахуватися від нещасного випадку.
7. Той, хто сплачує страхові внески.

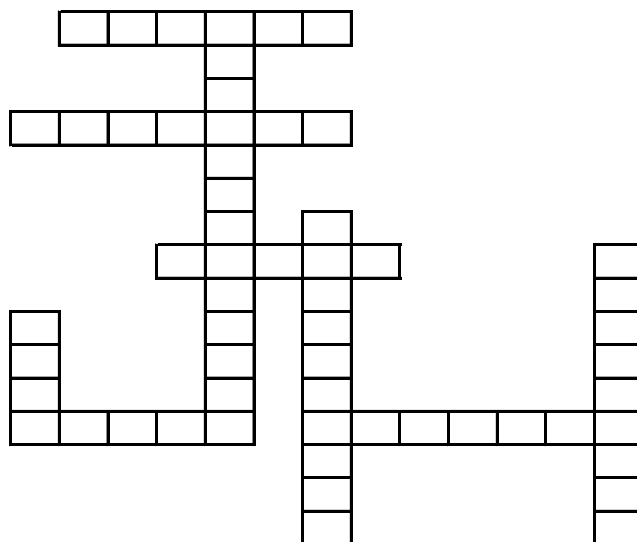
Вертикаль:

1. Кількість днів, за яких проводять реєстрацію страхувальників.
2. Те ким є Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.
3. Фізична особа, яка використовує найману працю.
4. На цій основі держава здійснює управління Фондом соціального страхування.
5. Хто гарантує застрахованим громадянам забезпечення прав у страхуванні від нещасного випадку на виробництві.
6. Обставина, внаслідок якої може статися страховий випадок.
7. На основі цього документу діє Фонд соціального страхування.
8. Підстава для оплати потерпілому витрат на медичну допомогу.

Кросворд № 2

1. Що зобов'язаний вести Фонд соціального страхування від нещасних випадків?
2. Що включаються до складу правління Фонду соціального страхування від нещасних випадків?
3. Яким документом регламентується загальнообов'язкове державне соціальне страхування?
4. Обставини, внаслідок яких може статися страховий випадок?
5. Хто є непрацездатною особою?
6. Ким є роботодавці, а в окремих випадках – застраховані особи?
7. Кому подаються страхові виплати?
8. Що провадить Фонд соціального страхування від нещасних випадків?
9. Хто може застрахуватися добровільно, за письмовою заявою, від нещасного випадку у Фонді соціального страхування від нещасних випадків?

Кросворд №3

Горизонталь:

2.Страхові ... з охорони праці можуть одержувати від роботодавців пояснення та інформацію, у т.ч. у письмовому вигляді, про стан охорони праці.

4.Страхові ... - грошові суми, які Фонд соцстраху від нещасного випадку виплачує застрахованому у разі настання страхового випадку.

7.... – це застрахований громадянин (або члени їх сімей та інші особи), страхувальники та страховик.

8.Власник підприємства або уповноважений ним орган та фізична особа, яка використовує найману працю.

10....випадок – обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора, чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків ,внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю або наступила смерть.

11.Залишки сум від можливого ... перевищенням доходів над витратами Фонду над підсумками фінансового року використовується для користування суми внесків страхувальників.

Вертикаль:

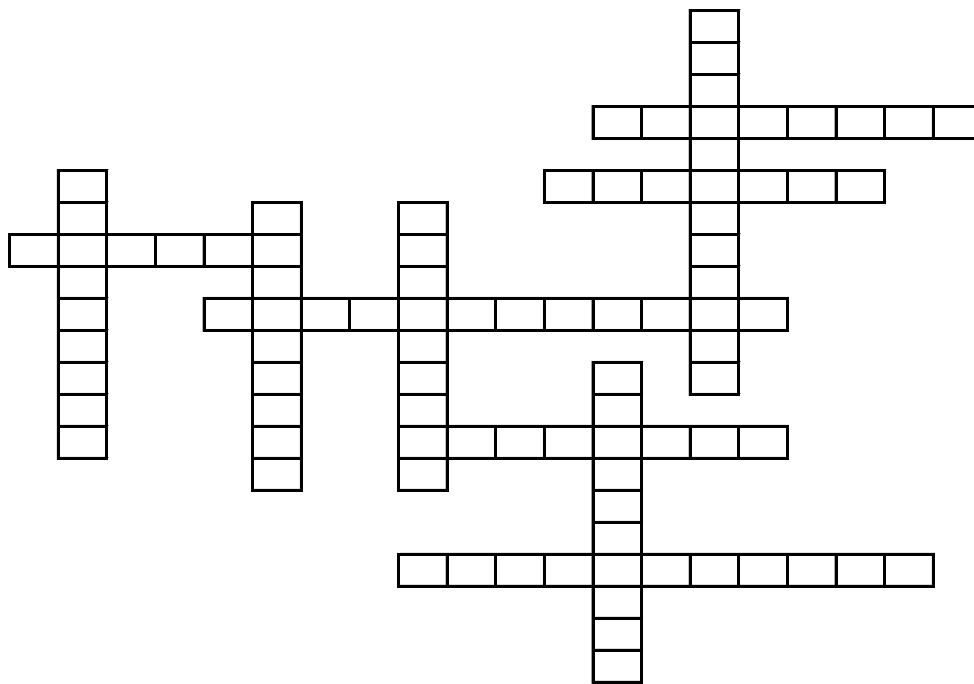
1.Фонд соціального страхування надає страхувальнику необхідні ....

3.Дія закону поширюється на осіб, які працюють на умовах ... договору.

5.... – це Фонд соціального страхування від НВ на підприємстві (чим, ким являється?)

6.Страховий ризик – це ..., внаслідок яких може статися страховий випадок.

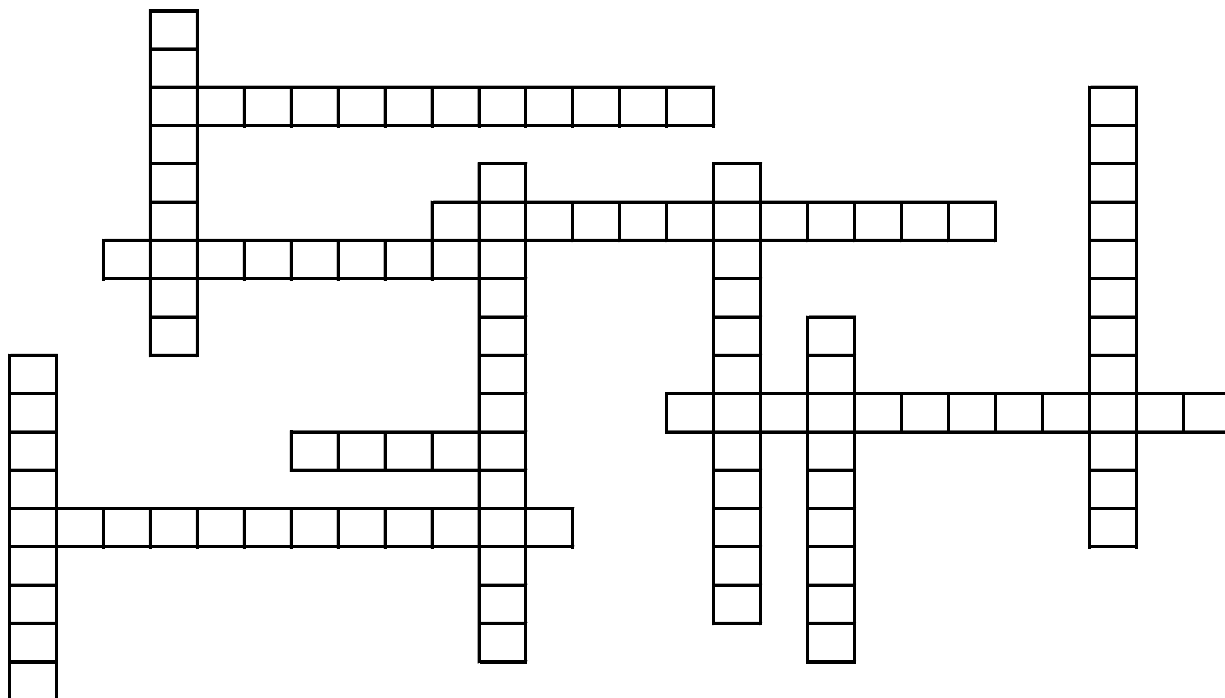
9.Рішення оформлюється ..., в якій зазначаються дані про осіб, які мають право на страхові виплати, розміри виплат на кожного члена сім'ї , тощо.

Кросворд №4

1. Які проводяться заходи, спрямовані на усунення шкідливих і небезпечних виробничих факторів, запобігання нещасним випадкам на виробництві, професійним захворюванням та іншим випадкам загрози здоров'ю застрахованих, викликаним умовами праці?
2. Держава гарантує усім застрахованим громадянам забезпечення прав у страхуванні від нещасного випадку на виробництві та ... захворювання.
3. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені законодавством про страхування від нещасного випадку, то норми якого типу договору застосовуються?
4. Яким є страхування від нещасного випадку осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту) та інших підставах, передбачених законодавством про працю?
5. Яким є страхування для осіб, які забезпечують себе роботою самостійно, та громадян – суб'єктів підприємницької діяльності?
6. Ким є Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України?
7. Ким є власник підприємства або уповноважений ним орган та фізична особа, яка використовує найману працю?
8. Обов'язковому страхуванню від нещасного випадку підлягають особи, які працюють на умовах якого договору?
9. Реєстрація страхувальників – юридичних осіб у робочому органі виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків провадиться у який строк після одержання свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності?

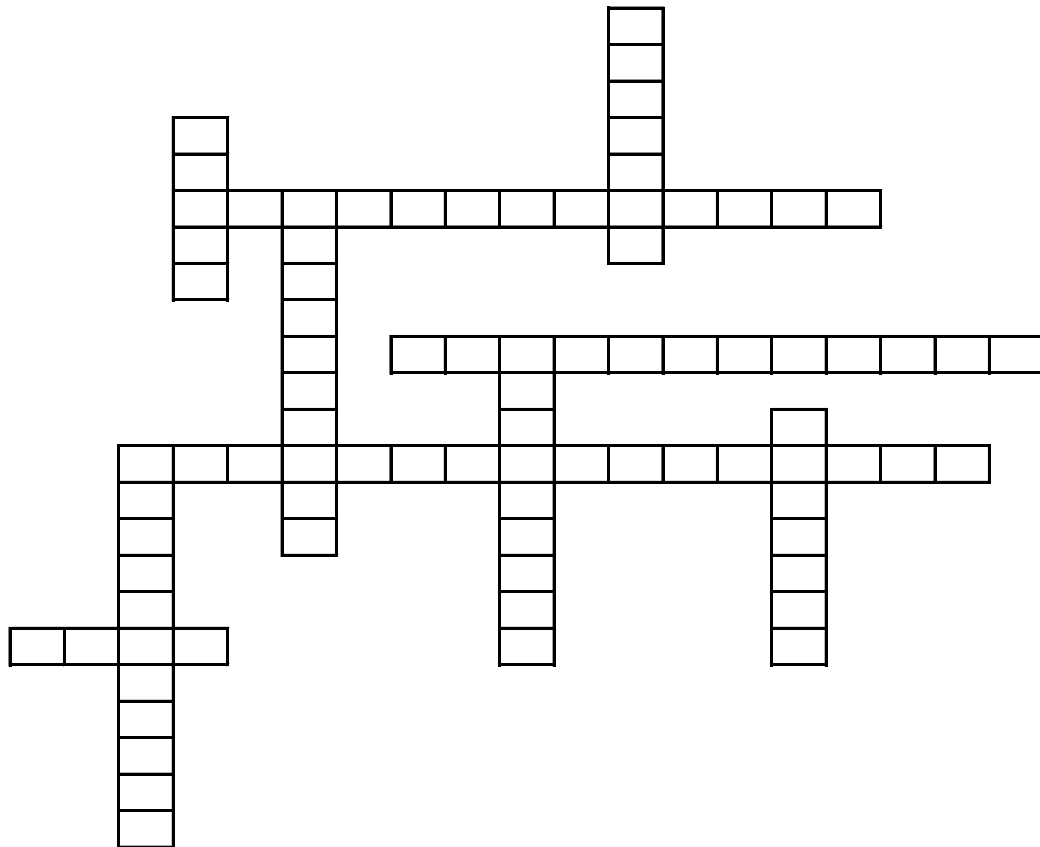
10. Яким свідоцтвом засвідчується факт реєстрації страхувальника страховиком, форма якого встановлюється Фондом соціального страхування від нещасних випадків?
11. Що видається особам, які підлягають страхуванню від нещасного випадку?
12. Обставини, внаслідок яких може статися страховий випадок?

Кросворд №5

1. Хто гарантує усім застрахованим громадянам забезпечення прав у страхуванні від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.
2. Ким являються застраховані громадяни, а в окремих випадках – члени їх сімей та інші особи, страхувальники та страховик.
3. Ким є фізична особа, на користь якої здійснюється страхування.
4. Ким є роботодавці, а в окремих випадках – застраховані особи.
5. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
6. Хто є членами Фонду соціального страхування від нещасних випадків.
7. Чим затверджується факт реєстрації страхувальника страховиком.
8. Обставини, внаслідок яких може статися страховий випадок.
9. На кого покладається виконання статутних функцій та обов'язків Фонду соціального страхування від нещасних випадків щодо запобігання нещасним випадкам.
10. Хто здійснює нагляд за діяльністю Фонду соціального страхування від нещасних випадків.

4.2. Тести

Тест № 1

1. Завданнями страхування від нещасного випадку є:

- а) проведення профілактичних заходів, спрямованих на усунення шкідливих і небезпечних виробничих факторів;
- б) відновлення здоров'я та працездатності потерпілих на виробництві від нещасних випадків або професійних захворювань;
- в) створення нормативно-правових актів у галузі соціального страхування;
- г) відшкодування матеріальної та моральної шкоди застрахованим і членам їх сімей.

2. В якій формі здійснюється страхування:

- а) особовій;
- б) безособовій;
- в) документальній.

3. Визначте вірність твердження: керівників управлінь і відділень Фонду соціального страхування від нещасних випадків призначає директор виконавчої дирекції Фонду:

- а) самостійно – вірно;
- б) самостійно – не вірно;
- в) не самостійно – не вірно;

г) не самостійно – вірно.

4. За наявності факту заподіяння моральної шкоди потерпілому провадиться страхова виплата за моральну шкоду;

а) так;

б) ні;

в) в деяких випадках.

5. Коли виплачуються суми страхових виплат, нараховані особі, яка їх одержує в період її перебування в дитячому будинку, закладі інтернатного типу:

а) протягом навчання у вищому навчальному закладі;

б) на протязі навчання у цьому закладі;

в) після закінчення навчання у цьому закладі.

Тест № 2

1. На осіб, які забезпечують себе роботою самостійно, та громадян - суб'єктів підприємницької діяльності дія Закону про загальнообов'язкове державне соціальне страхування не поширюється:

а) вірно;

б) не вірно.

2. Що видається особам, які підлягають страхуванню від нещасного випадку:

а) акт про загальнообов'язкове соціальне страхування;

б) свідоцтво про загальнообов'язкове соціальне страхування;

в) диплом про загальнообов'язкове соціальне страхування;

г) звіт про загальнообов'язкове соціальне страхування.

3. Визначте вірність твердження: матеріально-технічне забезпечення Фонду соціального страхування від нещасних випадків, включаючи будівництво або придбання службових та виробничих приміщень, здійснюється за рахунок коштів, що надходять до Фонду.

а) вірно;

б) не вірно.

4. Позачергова експертиза МСЕК проводиться за заявою:

а) потерпілого;

б) директора підприємства;

в) близьких родичів потерпілого;

г) суду;

д) прокуратури.

5. Який орган зберігає копії рішень Фонду соціального страхування від нещасних випадків або суду про призначення страхових виплат, заяви потерпілих та інших заінтересованих осіб про призначення виплат з усіма необхідними документами:

- а) Фонд соціального страхування від нещасних випадків;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) спеціально уповноважений орган Фонду соціального страхування від нещасних випадків;
- г) відповідним відомчим судом.

Тест № 3

1. Гарантом усім застрахованим громадянам по забезпеченню прав у страхуванні від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання є(оберіть вірну відповідь):

- а) Кабінет міністрів України;
- б) Президент України;
- в) Прем'єр-міністр України;
- г) держава;
- д) Фонд соціального страхування.

2. Свідоцтво про загальнообов'язкове соціальне страхування є:

- а) документом довільної форми;
- б) документом сурової звітності;
- в) документом паритетної звітності.

3. Чи включає в себе матеріально-технічне забезпечення Фонду соціального страхування від нещасних випадків будівництво та придбання службових та виробничих приміщень:

- а) так;
- б) ні.

4. На який строк за потерпілим зберігається його середньомісячний заробіток, при переводі його на легку нижчеоплачувану роботу:

- а) один місяць;
- б) півроку;
- в) рік;
- г) визначений МКК.

5. Застрахований не має право:

- а) оскаржувати рішення працівників Фонду соціального страхування від нещасних випадків у спеціальних комісіях з питань вирішення спорів;
- б) на послуги медичної реабілітації;
- в) брати участь у розслідуванні страхового випадку;
- г) на послуги професійної реабілітації.

Тест № 4

1. Вставте відсутні слова:

держава гарантує усім застрахованим громадянам ..... у страхуванні від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.

2. Страховим випадком є ....., або ....., що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму.

3. Чи використовується майно Фонду соціального страхування від нещасних випадків для провадження страхової діяльності, яка передається ним у порядку, встановленому законодавством України:

- а) так;
- б) ні.

4. Визначте вірність твердження: Фонд соціального страхування від нещасних випадків оплачує вартість придбаних потерпілим інструментів, протезів та інших пристосувань, але не відшкодовує потерпілому інші необхідні витрати, пов'язані з його професійною підготовкою;

- а) вірно;
- б) не вірно.

5. Застрахована особа у разі настання нещасного випадку або професійного захворювання зобов'язана:

- а) лікуватися в лікувально-профілактичних закладах або у медичних працівників, з якими Фонд соціального страхування від нещасних випадків уклав угоди на медичне обслуговування;
- б) дотримувати правил поведінки та режиму лікування, визначених лікарями, які його лікують;
- в) своєчасно та повністю сплачувати в установленому порядку страхові внески до Фонду соціального страхування від нещасних випадків;
- г) б, в;
- д) інформувати робочий орган виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків;
- е) а, б.

Тест № 5

1. Законодавство про страхування від нещасного випадку складається із:

- а) Закону про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання;
- б) Кодексу законів про працю України;
- в) Закону України "Про охорону праці";
- г) Закону України "Про підприємства".

2. Перелік обставин, за яких настає страховий випадок, визначається Верховною радою України за поданням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади:

- а) вірно;
- б) невірно.

3. Чи виплачує Фонд соціального страхування від нещасних випадків шкоду, заподіяну працівникові внаслідок ушкодження його здоров'я, або в разі його смерті:

- а) одноразову допомогу в разі стійкої втрати професійної працездатності або смерті потерпілого;
- б) пенсію у зв'язку з втратою годувальника, який помер від нещасного випадку у неробочий час;
- в) грошову суму за моральну шкоду за наявності факту заподіяння цієї шкоди потерпілому;
- г) щомісяця грошову суму в разі часткової чи повної втрати працездатності встановлену законом та незалежну від рівня заробітної плати.

4. Хто має право у разі смерті потерпілого на одержання щомісячних страхових виплат:

- а) непрацездатні особи, які перебували на утриманні померлого або мали на день його смерті право на одержання від нього утримання;
- б) дитина померлого, яка народилася протягом не більш як десятимісячного строку після його смерті;
- в) вся рідня до третього коліна;
- г) страхова виплата йде в фонд підприємства.

5. Чи має право роботодавець, як страхувальник, брати участь у визначенні знижок чи надбавок до страхового тарифу:

- а) так;
- б) ні.

4.3. Задачі

Задача 4.1. Дружина загиблого шахтаря Шевчука І.С. звернулася до юридичної консультації з питання правомірності відмови Фонду соціального страхування від нещасних випадків у виплаті в повному обсязі одноразової допомоги у зв'язку зі смертю чоловіка. Відмову повної виплати ФССНВ мотивує тим, що Шевчук І.С. загинув внаслідок грубого порушення ним правил безпеки.

Яку відповідь має надати юрисконсульт? Обґрунтуйте відповідь посиланнями на законодавство України.

Задача 4.2. Студент університету Необачний Т.Г. у період проходження виробничої практики був травмований під час виконання робіт у шахті. Стаж роботи на момент травмування склав 17 днів. Стійка втрата професійної працездатності - 20%. Заробітна плата за відпрацьований період склала 1100 грн. Чи має право на відшкодування шкоди, спричиненої стійкою втратою працездатності, студент вузу у період проходження виробничої практики? Якщо так, то які страхові виплати та в якому розмірі будуть відшкодовуватися?

Задача 4.3. Токар Зоркін М.О. був звільнений за п.5 ст. 40 КЗпП України у зв'язку із захворюванням тривалістю більше 4-х місяців. Не погоджувачись зі

звільненням, Зоркін М.О. подав позовну заяву до суду, де вказав, що він знаходився на лікуванні у зв'язку з травмою, отриманою під час виконання трудових обов'язків.

Чи правомірне звільнення? Які обов'язки роботодавця відносно робітника, що був травмований на виробництві? Обґрунтуйте відповідь посиланнями на законодавство України.

Задача 4.4. Губін Р.Т. працював слюсарем, і з ним стався нещасний випадок — металевою скалкою йому було пошкоджено око. Губін пред'явив у суді позов про стягнення з підприємства заподіяних йому збитків. Крім того, Губін вимагав відшкодування моральної шкоди (після операції, пов'язаної з травмою, у нього залишився шрам). Відповідач позову не визнав і пояснив, що позивач повинен був знати правила роботи і техніку безпеки під час роботи з металом, тобто надіти захисні окуляри або ж повідомити про їхню відсутність начальника цеху, але він цього не зробив.

Чи підлягають задоволенню вимоги Губіна Р.Т.? Хто та яким чином проводить відшкодування шкоди, спричиненої робітнику ушкодженням здоров'я?

Задача 4.5. Хімік-аналітик Лебедева Т.А. відповідно до розпорядження завідувача лабораторією зобов'язувалася пройти інструктаж за правилами роботи із новими реактивами, що надійшли до лабораторії. Однак без поважних причин на інструктаж не з'явилася, за що їй була оголошена догана. Наступного дня після оголошення стягнення при роботі з цими реактивами у Лебедевої Т.А. в руках вибухнула колба, внаслідок чого вона отримала опіки.

Чи несе відповідальність власник підприємства за цей нещасний випадок? Чи відшкодовується при цій ситуації шкода, спричинена робітнику ушкодженням здоров'я?

5. Результати

Табл.1.2 - Шкала оцінок

Завдання	Бали	Оцінка
кросворд	2	Сума балів
тест	2	
задача	3	

Упорядники:
Голінько Василь Іванович
Чеберячко Сергій Іванович
Шайхлісламова Ірина Анатоліївна

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ «ВИВЧЕННЯ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ «ПРО
ОХОРОНУ ПРАЦІ» І «ПРО ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІА-
ЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ НА ВИРОБНИЦТВІ
ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ, ЯКІ СПРИЧИНИЛИ ВТРАТУ
ПРАЦЕЗДАТНОСТІ» З ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ»
для студентів усіх спеціальностей та форм навчання

Редактор Ю.В. Рачковська

Підписано до друку . . .07р. Формат 30x42/4.
Папір офсетний. Ризографія. Ум. друк. арк. . .
Обл.-вид. арк. . Тираж 300 прим. Зам. № .

Національний гірничий університет
49005, м. Дніпропетровськ, просп. К.Маркса, 19